175. MEKTUP

١٧٥ - ﴿ اَلْمَكْتُوبُ الْخَامِسُ وَالسَّبْعُونَ وَالْمِائَةُ : اِلَى الْحَافِظِ مَحْمُودٍ فِى بَيَانِ تَلْوِينَاتِ اْلاَحْوَالِ وَحُصُولِ التَّمْكِينِ وَمَعْنَى "لِى مَعَ اللهِ وَقْتٌ" ﴾

وَصَلَ الْمَكْتُوبُ الشَّرِيفُ مِنَ اْلاَخِ الْعَزِيزِ وَقَدِ انْدَرَجَ فِيهِ نَبْذَةٌ مِنْ تَلْوِينَاتِ اَحْوَالِهِ (اِعْلَمْ) اَنَّ السَّالِكَ لاَ بُدَّ لَهُ مِنْ تَلْوِينَاتِ اْلاَحْوَالِ لاَ فِى الْبِدَايَةِ وَلاَ فِى النِّهَايَةِ غَايَةُ مَا فِى الْبَابِ اَنَّ التَّلْوِينَ اِذَا كَانَ فِى الْقَلْبِ فَالسَّالِكُ مِنْ أَرْبَابِ الْقُلُوبِ وَمُسَمًّى بِابْنِ الْوَقْتِ وَاِذَا تَخَلَّصَ الْقَلْبُ مِنَ التَّلْوِينِ وَخَرَجَ مِنْ رِقِّيَّةِ اَحْوَالِهِ اِلَى الْحُرِّيَّةِ وَوَصَلَ اِلَى مَقَامِ التَّمْكِينِ وَاْلاِطْمِئْنَانِ فَحِينَئِذٍ يَكُونُ وُرُودُ اْلاَحْوَالِ الْمُتَلَوِّنَةِ عَلَي النَّفْسِ الَّتِي جَلَسَتْ مَقَامَ الْقَلْبِ خِلاَفَةً عَنْهُ وَهَذَا التَّلْوِينُ اِنَّمَا هُوَ بَعْدَ حُصُولِ التَّمْكِينِ فَاِنْ قِيلَ لِصَاحِبِ هَذَا التَّلْوِينِ اَبُو الْوَقْتِ لَجَازَ فَاِنْ تَخَلَّصَتِ النَّفْسُ اَيْضًا مِنْ هَذِهِ التَّلْوِينَاتِ بِمَحْضِ فَضْلِ الْحَقِّ سُبْحَانَهُ وَوَصَلَتْ اِلَي مَقَامِ التَّمْكِينِ وَاْلاِطْمِأْنَانِ فَحِينَئِذٍ يَكُونُ وُرُودُ التَّلْوِينَاتِ عَلَى الْقَالِبِ الَّذِى تَرَكَّبَ مِنْ أَجْزَاءٍ مُخْتَلِفَةٍ وَهَذَا التَّلْوِينُ يَعْنِى تَلْوِينَ الْقَالِبِ دَائِمِيٌّ فَاِنَّ التَّمْكِينَ لاَ يُتَصَوَّرُ فِى حَقِّ الْقَالِبِ وَاِنْ كَانَ مُنْصَبِغًا بِلَوْنِ أَلْطَفِ اللَّطَائِفِ فَاِنَّ التَّمْكِينَ الْوَارِدَ مِنْ طَرِيقِ هَذَا اْلاِنْصِبَاغِ بِطَرِيقِ التَّبَعِيَّةِ وَوُرُودَ اْلاَحْوَالِ الْمُتَلَوِّنَةِ بِطَرِيقِ اْلاَصَالَةِ وَالْعِبْرَةُ بِاْلاَصْلِ لاَ بِالتَّبَعِ وَصَاحِبُ هَذَا الْمَقَامِ مِنْ اَخَصِّ الْخَوَاصِّ وَيُمْكِنُ اَنْ يَكُونَ هُوَ اَبَا الْوَقْتِ فِى الْحَقِيقَةِ وَمَعْنَى حَدِيثِ "**لِى مَعَ اللهِ وَقْتٌ**" اَلَّذِى رُوِىَ عَنِ النَّبِيِّ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ وَاَرَادَ جَمَاعَةٌ مِنَ الْوَقْتِ الْوَقْتَ الْمُسْتَمِرَّ وَطَائِفَةٌ الْوَقْتَ النَّادِرَ يَكُونُ رَاجِعًا اِلَي هَذَا الْبَيَانِ فَاِنَّهُ بِالنِّسْبَةِ اِلَي بَعْضِ اللَّطَائِفِ مُسْتَمِرٌّ وَبِالنِّسْبَةِ اِلَى بَعْضٍ آخَرَ نَادِرٌ فَلاَ خِلاَفَ وَبِالْجُمْلَةِ يَنْبَغِى تَحْلِيَةُ الظَّاهِرِ بِالشَّرِيعَةِ الْغَرَّاءِ وَالْمُدَاوَمَةُ عَلَى تَكْرَارِ ذِكْرِ الْقَلْبِ فِى السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ ﴿شِعْرٌ﴾:

فِي ذَلِكَ الْبَحْرِ الْعَمِيقِ كَضِفْدَعٍ * كُنْ طَالِبًا مَا تَبْتَغِي مِنْ ذَا وَذَا

وَاَخُونَا مَوْلاَنَا مُحَمَّدٌ صِدِّيقٌ فِي آكْرَهْ فَلْتَغْتَنِمْ مُلاَقَاتَهُ.

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup, Hafız Mahmud'a yazılmış olup hallerdeki telvînlerin[334] beyânı, temkîni[335] elde etmeyi ve *"Allah ile beraber olduğum, bana ait bir vakit vardır"* hadîsinin açıklamasını içermektedir.

Aziz kardeşimin değerli mektubu ulaştı. Mektup, hallerinin telvîninden bir nebze içermektedir.

Bil ki, bu yolun başında da, sonunda da, sâlik, hâllerin telvîninden kurtulamaz. Bu konuda söylenecek esas söz, eğer telvîn kalbde ise sâlik kalp ehlindendir ve *ibnu'l-vakt* (vaktin oğlu) diye isimlendirilir. Kalp telvînden kurtulup, hallerinin esâretinden hürriyete çıktığında ve temkîn makamına ulaştığında bu renkli haller, kalbin yerine oturmuş olan nefse gelmeye başlar. Bu tür telvîn ancak temkîne ulaştıktan sonra olur. Bu telvînin sahibine *ebû'l-vakt* (vaktin babası) dense yeridir.

Eğer aynı şekilde nefis de yalnızca Allah'ın fazl u keremiyle bu telvinlerden kurtularak temkîn ve mutmainlik makamına ulaşırsa o zaman bu telvînler muhtelif *unsurlar*dan oluşan bedene gelmeye başlar. Buradaki yani bedendeki telvîn dâimîdir. Çünkü latifelerin en incesinin rengiyle boyanmış olsa bile beden hakkında temkîn düşünülemez. Çünkü bu boyanma yolundan gelen temkîn aslî olmayıp tâbi olma yolu iledir. Mülevven hallerin gelmesi ise asalet (asıllık) yolu iledir. İtibar tâbi olana değil asıl olanadır. Bu makamın sahibi ehassu'l-havâssdır (seçkinler seçkinidir) ve onun hakîkatte ebû'l-vakt (vaktin babası) olması mümkündür.

"Allah ile beraber olduğum, bana ait bir vakit vardır.[336]*"* manasındaki hadîs Hz. Peygamber'den (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) rivâyet edilmiştir. Bir grup buradaki vakti ile sürüp giden vakit olarak açıklarken diğer bir grup

---

[334] Telvînin açıklaması için bkz., C. 1, Mektup 18 deki ilgili dipnot.
[335] Temkînin açıklaması için bkz., C. 1, Mektup 18 deki ilgili dipnot.
[336] Bu hadis için bkz., C. 1, Mektup 99.

da özel vakit olarak açıklamışlardır. Bu da şu şekilde açıklanır: o vakit, bazı latîfelere nisbetle devam eden bir vakittir ve diğer bazı latîfelere nisbetle de özel bir vakittir. O halde burada ihtilaf yoktur.

Özet olarak, zâhiri, şerî'at-ı garrâ ile süslemek ve darlık zamanında da rahatlık anında da kalp zikrini tekrara devam etmek gerekir.

"Şu derin denizde bir kurbağa gibi ol'
Şundan bundan arzu ettiğini arayan!" (Şiir).

Kardeşimiz Mevlânâ Muhammed Sıddîk, Agra'dadır. Onunla karşılaşma fırsatını değerlendiresin.

KELİME ANLAMI

175. ≺ اَلْمَكْتُوبُ الْخَامِسُ وَالسَّبْعُونَ وَالْمِائَةُ **Yüz yetmiş beşinci mektup** *(Kime gönderilmiştir?)* اِلَى الْحَافِظِ مَحْمُودٍ **Hafız Mahmud'a** *(Ne hakkındadır?)* فِى بَيَانِ تَلْوِينَاتِ الْاَحْوَالِ **Hallerin telvini (renkten renge girmesi)** وَحُصُولِ التَّمْكِينِ **Temkinin (istikrarın) elde edilmesi** وَمَعْنَى "لِى مَعَ اللهِ وَقْتٌ" **Ve "Benim, Allah'la beraber olduğum bir vakit vardır" (sözünün) anlamını beyan hakkındadır ≻**

وَصَلَ الْمَكْتُوبُ الشَّرِيفُ Değerli mektup ulaştı *(Kimden?)* مِنَ الْاَخِ الْعَزِيزِ Aziz kardeşimden وَقَدِ انْدَرَجَ فِيهِ Ve orada yer almış *(Ne?)* نَبْذَةٌ مِنْ تَلْوِينَاتِ اَحْوَالِهِ Hallerin telvininden (bahseden) bir nebze (bilgi) (اِعْلَمْ) Bilesin ki; اَنَّ السَّالِكَ Sâlik لاَبُدَّ لَهُ Onun için ayrılık söz konusu değildir *(Neden?)* مِنْ تَلْوِينَاتِ الْاَحْوَالِ Hallerin telvininden *(Nerede?)* لاَ فِى الْبِدَايَةِ وَلاَ فِى النِّهَايَةِ Ne yolun başında, ne de sonunda غَايَةُ مَا فِى الْبَابِ Hasılı kelam: اَنَّ فَالسَّالِكُ Sâlik اِذَا كَانَ فِى الْقَلْبِ Kalpte olduğu zaman مِنْ أَرْبَابِ الْقُلُوبِ Kalp ehlindendir التَّلْوِينَ Telvin وَمُسَمًّى بِابْنِ الْوَقْتِ Ve "Vaktin Oğlu" diye isimlendirilmiştir وَاِذَا تَخَلَّصَ الْقَلْبُ Ve kalp kurtulduğunda *(Neden?)* مِنَ التَّلْوِينِ Telvinden وَخَرَجَ Ve çıktığında *(Neden?)* مِنْ رِقِّيَّةِ اَحْوَالِهِ Hallerinin esâretinden *(Nereye?)* اِلَى الْحُرِّيَّةِ Hür olmaya وَوَصَلَ Ve de ulaştığında *(Nereye?)* اِلَى مَقَامِ التَّمْكِينِ وَالْاِطْمِئْنَانِ Temkin (istikrar) ve İtminan (sükûnet) makamına فَحِينَئِذٍ İşte bu durumda يَكُونُ وُرُودُ الْاَحْوَالِ الْمُتَلَوِّنَةِ Rengârenk hallerin

gelmesi olur *(Neye?)* عَلَي النَّفْسِ Nefse الَّتِي Ki o nefis جَلَسَتْ Oturmuştur *(Nereye?)* مَقَامَ الْقَلْبِ Kalbin makamına *(Ne olur?)* خلاَفَةً عَنْهُ Kalbin yerine olur وَهَذَا التَّلْوِينُ Ve bu telvin اِنَّمَا هُوَ O, sadece بَعْدَ حُصُولِ التَّمْكِينِ Temkin elde edildikten sonra olur فَانْ قِيلَ Şayet dense *(Kime?)* لِصَاحِبِ هَذَا التَّلْوِينِ Bu telvinin sahibi için *(Ne dense?)* أَبُو الْوَقْتِ Vaktin babası (dense) لَجَازَ Elbette câiz olur فَانْ تَخَلَّصَتِ النَّفْسُ اَيْضًا Şayet nefis de kurtulursa *(Neden?)* مِنْ هَذِهِ التَّلْوِينَاتِ Bu telvinlerden *(Ne ile?)* بِمَحْضِ فَضْلِ الْحَقِّ سُبْحَانَهُ Sırf Hak Teâla'nın lütfuyla وَوَصَلَتْ اِلَي مَقَامِ التَّمْكِينِ وَالاِطْمِأْنَانِ Ve Temkin ve İtminan makamına ulaşırsa فَحِينَئِذٍ İşte bu durumda يَكُونُ وُرُودُ التَّلْوِينَاتِ Telvinlerin gelişi olur *(Neye olur?)* عَلَى الْقَالِبِ Bedene olur الَّذى Ki, o beden تَرَكَّبَ Meydana gelmiştir *(Neden?)* مِنْ أَجْزَاءٍ مُخْتَلِفَةٍ Farklı farklı azalardan وَهَذَا التَّلْوِينُ Ve bu telvin يَعْنِى تَلْوِينَ الْقَالِبِ Yani bedenin telvini دَائِمِىٌّ Süreklidir فَانَّ التَّمْكِينَ Zira Temkin لاَ يُتَصَوَّرُ Düşünülemez *(Ne hakkında?)* فِى حَقِّ الْقَالِبِ Beden hakkında وَانْ كَانَ مُنْصَبِغًا Boyanmış olsa da *(Neye?)* بِلَوْنِ أَلْطَفِ اللَّطَائِفِ En şeffaf latifenin rengine فَانَّ التَّمْكِينَ الْوَارِدَ Zira gelen Temkin *(Nereden?)* مِنْ طَرِيقِ هَذَا الاِنْصِبَاغِ Bu boyanma yolundan *(Ne iledir?)* بِطَرِيقِ التَّبَعِيَّةِ Tâbi olma yoluyladır وَوُرُودَ الاَحْوَالِ الْمُتَلَوِّنَةِ Rengârenk hallerin gelmesi ise بِطَرِيقِ الاَصَالَةِ Asalet yoluyladır وَالْعِبْرَةُ İtibar da بِالاَصْلِ لاَ بِالتَّبَعِ Asıladır, tâbi olana değil وَصَاحِبُ هَذَا الْمَقَامِ Ve bu makamın sahibi مِنْ اَخَصِّ الْخَوَاصِ Özel kişilerin en özellerindendir وَيُمْكِنُ Ve mümkündür *(Ne?)* اَنْ يَكُونَ هُوَ Onun olması *(Ne olması?)* اَبَا الْوَقْتِ Vaktin babası *(Nerede?)* فِى الْحَقِيقَةِ Gerçekte "لِى مَعَ اللهِ وَقْتٌ" وَمَعْنَى حَدِيثِ "Benim Allah ile beraber olduğum bir vakit vardır" hadisinin manası الَّذى رُوِىَ Ki, bu hadis, rivâyet edilmiştir *(Kimden?)* عَنِ النَّبِيِّ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ Nebî –Aleyhis-salâtü vesselam- dan وَاَرَادَ جَمَاعَةٌ Ve bir cemaat kastetmiştir *(Neden?)* مِنَ الْوَقْتِ Bu vakitten *(Neyi?)* اَلْوَقْتَ الْمُسْتَمِرَّ Sürekli olan vakti وَطَائِفَةٌ Ve bu grup da (kastetmiştir) *(Neyi?)* اَلْوَقْتَ النَّادِرَ Az rastlanan bir vakti (işte bu hadisin manası) يَكُونُ رَاجِعًا Yönelik olur *(Neye?)* اِلَي هَذَا الْبَيَانِ Bu açıklamaya فَانَّهُ Zira o vakit بِالنِّسْبَةِ اِلَي بَعْضِ اللَّطَائِفِ Bir kısım latifelere oranla مُسْتَمِرٌّ Sürekli وَبِالنِّسْبَةِ اِلَى بَعْضٍ آخَرَ Ve diğer bir kısım latifelere oranla da نَادِرٌ Az rastlanır

يَنْبَغِى تَحْلِيَةُ الظَّاهِرِ Öyleyse (ortada) bir ihtilaf yoktur وَبِالْجُمْلَةِ Özet olarak فَلاَ خِلاَفَ Zâhirî (dış görünüşü) süslemek gerekir *(Ne ile?)* بِالشَّرِيعَةِ الْغَرَّاءِ Şerîat-ı Garrâ ile وَالْمُدَاوَمَةُ Ve devam etmek gerekir *(Neye?)* عَلَى تَكْرَارِ ذِكْرِ الْقَلْبِ Kalpten yapılan zikri tekrar etmeye *(Ne zaman?)* فِى السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ Darlık ve rahatlık zamanında ﴿شِعْرٌ﴾: Şiir:

فِى ذَلِكَ الْبَحْرِ الْعَمِيقِ Şu derin denizde كَضِفْدَعٍ Bir kurbağa gibi كُنْ طَالِبًا Arar ol! *(Neyi?)* مَا تَبْتَغِى İstediğini *(Kimden arar ol?)* مِنْ ذَا وَذَا Ondan, bundan

وَاَخُونَا مَوْلاَنَا مُحَمَّدٌ صِدِّيقٌ Kardeşimiz Mevlâna Muhammed Sıddık فِى آكْرَهْ Agra'dadır فَلْتَغْتَنِمْ Fırsat bilesin *(Neyi?)* مُلاَقَاتَهُ Onunla karşılaşmayı.

